

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за инспектора треће класе Министарства унутрашњих дела Бранимира Ј. Рајића, начелника исте класе округа београдског, по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 30. августа 1905. г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за начелника треће класе округа чачанског, Љубомира У. Романовића, инспектора исте класе Министарства Унутрашњих Дела, по потреби службе;

за начелника треће класе округа београдског Обрада Б. Благојевића, начелника исте класе округа моравског, по потреби службе;

за начелника треће класе округа смедеревског, Лазара Ивковића, начелника исте класе округа тимочког, по молби;

за начелника треће класе округа крушевачког Светолика Ђ. Здравковића, судију крушевачког првостепеног суда;

за начелника треће класе округа тимочког, Младена Тројановића, судију првостепеног суда лесковачког;

за начелника четврте класе округа моравског, Љубисава Димитријевића, јавног правозаступника из Лесковца;

за начелника четврте класе округа крајинског, Стевана Живановића, судију зајечарског првостепеног суда, — све по старом закону.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 30. августа 1905. г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за писара прве класе Управе града Београда, Радомира Новаковића, писара исте класе у оставци;

за писаре треће класе Управе града Београда: Војислава Анђелковића, свршеног правника и практиканта среза врачарског, Драгомира Тодоровића, свршеног правника и практиканта исте Управе; и Филипа Л. Ненеџића, практиканта исте Управе, све по старом закону.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 30. августа 1905. г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за писара прве класе среза параћинског, Душана Х. Илића, порезника пете класе;

за писара прве класе среза врачарског, Велимира Чумића, писара исте класе среза поцерског, — по молби;

за писара прве класе среза посавског, округа ваљевског, Драгутина Стајевића, бившег полицијског писара исте класе;

за писара прве класе среза расинског, Велислава И. Ашковића, бившег полицијског писара исте класе;

за писара прве класе среза косаничког, Ђорђа Стојановића, бившег полицијског писара исте класе;

за писара прве класе среза хомољског, Љубисава Грковића, писара исте класе среза темњишког, — по молби;

за писара прве класе среза посаво-тамнавског, Љубомира Јосифовића, писара исте класе у пензији;

за писара друге класе среза посаво-тамнавског, Владимира Главинића, писара исте класе среза златиборског, — по молби;

за писара друге класе среза јадранског, Драгољуба Јовичића, писара исте класе среза азбуковачког, по потреби службе, но без права на путне и селидбене трошкове;

за писара друге класе среза трстеничког, Стевана Марјановића, бившег полицијског писара исте класе;

за писара друге класе среза нишког, Тодора М. Тодоровића, порезника шесте

класе пореског одељења среза моравског, округа нишког;

за писара друге класе среза поцерског, Драгомира Илића, писара исте класе среза јасеничког, округа крагујевачког, — по молби;

за вршиоца дужности писара среза лесковачког, у рангу писара начелства прве класе, Милана Ј. Спасића, вршиоца дужности писара среза посаво-тамнавског исте класе, — по молби;

за вршиоца дужности писара среза гружанског, у рангу писара начелства прве класе, Михаила Ф. Тајсића, писара четврте класе поштанско-телеграфског одељења Министарства грађевина, — по молби;

за вршиоца дужности писара среза јасеничког, округа крагујевачког, у рангу писара начелства прве класе, Јована Симића, писара прве класе начелства округа тимочког, — по молби;

за вршиоца дужности писара среза тамнавског, у рангу писара начелства друге класе, Димитрија Николића, бившег полицијског писара;

за вршиоца дужности писара среза врачарског, у рангу писара начелства друге класе, Милорада С. Максимовића, писара треће класе Управе града Београда, — по потреби службе;

за вршиоца дужности писара среза бањског, у рангу писара начелства друге класе, Боривоја М. Алексића, свршеног правника;

за вршиоца дужности писара среза кључког, у рангу писара начелства друге класе, Михаила Алексића, практиканта неготинског првостепеног суда;

за вршиоца дужности писара среза студијског, у рангу писара начелства друге класе, Милована Радојевића, практиканта Министарства унутрашњих дела;

за вршиоца дужности писара среза црногорског, у рангу писара начелства друга класе, Лазара Кречковића, свршеног правника;

за вршиоца дужности писара среза јабланичког, у рангу писара начелства друге

класе, Димитрија С. Тасића, свршеног правника и практиканта лесковачког првостепеног суда;

за вршиоца дужности писара среза тимочког, у рангу писара начелства друге класе, Милана Милића, свршеног правника;

за вршиоца дужности писара среза деспотовачког, у рангу писара начелства друге класе, Радосава Радуловића, правника и практиканта канцеларије среза неготинског;

за вршиоца дужности писара среза масуричког, у рангу писара начелства друге класе, Радомира Лазића, бившег полицијског писара исте класе;

за вршиоца дужности писара среза златиборског, у рангу писара начелства друге класе, Милана Д. Величковића, практиканта канцеларије среза параћинског;

за вршиоца дужности писара среза азбуковачког, у рангу писара начелства друге класе, Николу Кустурића, практиканта начелства округа пожаревачког;

за вршиоца дужности писара среза посавског, округа ваљевског, у рангу писара начелства прве класе, Добривоја Костића, вршиоца дужности писара среза јадранског, у рангу писара начелства исте класе, — по молби;

за вршиоца дужности писара среза мачванског, у рангу писара начелства друге класе, Милоша Антонића, практиканта канцеларије среза јадранског;

за писара друге класе начелства округа тимочког, Драгомира М. Јовановића, пореског помоћника крагујевачког пореског одељења; и

за писара друге класе начелства округа крагујевачког, Борислава Миленковића, свршеног правника, све по старом закону.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 30. августа 1905. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

Да се Петар Ђ. Благојевић, инспектор треће класе Министарства унутрашњих дела, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда, стави у пензију, која му припада по годинама службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 30. августа 1905. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је да се:

да се Сима Стојановић, писар прве класе среза ваљевског;

Коста Крстић, писар прве класе среза нишког;

Мирко Ивковић, писар прве класе среза масуричког;

Сима Николић, писар прве класе среза хомољског; и

Петар Ђорђевић, писар прве класе среза посавског, округа ваљевског, на основу

§ 70. закона о чиновницима грађанског реда, ставе у пензију која им по годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 30. августа 1905. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је да се:

Чедомиљу Ј. Рајићу, вршиоцу дужности писара среза деспотовачког, у рангу писара начелства прве класе; и

Данилу Ј. Тричковићу, вршиоцу дужности писара среза трстеничког, у рангу писара начелства прве класе, уваже оставке, које су поднели на државну службу.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 30. августа 1905. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је да се:

Милош Ђорђевић, начелник треће класе округа чачанског;

Војин Мутаџић, начелник треће класе округа смедеревског; и

Коста Јанковић, начелник треће класе округа крушевачког, — на основу §. 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусте из државне службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 30. августа 1905. год. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је да се:

Душан Ст. Ђорђевић, писар друге класе среза гружанског;

Илија Ј. Поповић, писар друге класе среза посавског, округа ваљевског;

Душан Јеремић, писар друге класе среза беличког;

Петроније Ивановић, писар друге класе среза косаничког;

Љубомир Радосављевић, писар прве класе среза азбуковачког;

Петар Милићевић, комесар полиције у Сењу, у рангу писара среског друге класе;

Драгољуб Петаковић, вршилац дужности писара среза мачванског, у рангу писара начелства прве класе;

Ђорђе Павловић, вршилац дужности писара среза тимочког, у рангу писара начелства прве класе;

Апостол Дудинчић, писар прве класе начелства округа крагујевачког;

Милорад Радовић, вршилац дужности писара среза кључког, у рангу писара начелства друге класе;

Предраг Обркнежевић, вршилац дужности писара среза студеничког, у рангу писара начелства друге класе;

Гвозден Анђелић, вршилац дужности писара среза црногорског, у рангу писара начелства друге класе;

Милош О. Мићић, вршилац дужности писара среза рачанског, у рангу писара начелства друге класе;

Јован Ђорђевић, вршилац дужности писара среза расинског, у рангу писара начелства друге класе;

Александар Цветић, вршилац дужности писара среза јабланичког, у рангу писара начелства друге класе;

Љубивоје Абдулић, вршилац дужности писара среза ражањског, у рангу писара начелства друге класе, — на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда, отпусте из државне службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 30. августа 1905. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Државног Савета од 2. августа ове год. Бр. 4697., решено је:

да се Панта Огњановић, учитељ у Дворишту, среза голубачког, родом из села Чагошева у Мађедонији и поданик турски, по молби својој прими у српско поданство, изузетно од § 44. грађанског законика.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 7. августа 1905. г. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

Је ли особа „жива изгорела,
или је већ мртва била, кад је
у ватру доспела

(НАСТАВАК)

За лајка у Судској Медицини изгледа у први мах готово необјашњиво, како се из тако незнатних трагова лешинских делова — нарочито пошто их већ ватра (висока температура, дим итд) и пластички и физички и хемијски знатно измени — могу изводити неки поуздани закључци и дати тачан одговор на тако одсудна и важна питања, као што су она мало час споменута. Нарочито изгледа за лајка готово невероватно, да се из тако нејасних објеката као што су н. пр. неколико деформисаних, огорелих костију може решити и оно друго специјално питање о самој природи смрти, од које је сумњива особа насилно угинула пре него што је у ватру доспела. Али ће и за њега бити све јасније, чим проучи главније детаље тога питања на неколико примера из судске праксе. С тога ћу се летимице задржати и на неким главнијим тачкама тог специјалног питања, тим пре, што оно допуњује и оно опште. Шта више, оно је таке природе, да га у неким приликама може и сасвим објаснити, па баш и заменити.

По себи се разуме, да су за *успех* истражења таквих случајева изгледа тим повољнији, што је лешина у ватри мање страдала, што је мање свој првобитни облик и став изгубила: — што је незнатније оште-

или „главни начелници“¹⁾ који се по где кад називају главнокомандујући.²⁾

Заповести и упуства потицале су од Врховнога Господара и Управнога Савета и слате су на главнокомандујуће, на војводе и на магистрате. Главнокомандујући пак објављивали су те заповести преко капетана и војводе. Тако видимо да је извесна уредба од стране управнога Савета и Врховнога Војда била послата јануара 1812 године проти М. Ненадовићу, да је објави народу. Тада прота заповеди да се та уредба препише у четири примерка, за тим је пошље капетанима: Петру Ерићу, Василију Павловићу, Петру Живановићу и Николи Раонићу, да је ови објаве свима кнезовима од свију села, па онда сваки кнез да је објави народу села својега.³⁾

После рефорама 1811 године, у колико се види по документима, које сам имао при руци, не постоје више ни нахијски ни кнежински суд, бар у писаним документима види се да магистрати имају највећи значај и као судска а до извеснога степена и као полицијска власт у земљи. По „наставленијама“, која су издата уз дипломе појединим војводама 1811 и 1812 године јасно се види, да се помињу само сеоски кнезови и кметови као власт, која расправља и пресуђује ситне спорове села а за тим, као виша судска власт, помињу се магистрати. Према томе, после јануара 1811 године постоје ови судови: *сеоски судови, магистрати* у појединим варошима и за целу земљу *Велики Вилаетски Суд* у Београду.

Да прегледамо сваки од ових судова понаособ.

I. Сеоски Суд.

По напред поменутом опису Родофинкиномом сеоски суд састојао се из кметова и кнезова сеоских, које бирају сами сељаци. Исто тако и од 1811 године постоје сеоски кметови и кнезови, али у протоколу шабачкога магистрата помињу се под № 446, 447 и 486 некакви *уписни* кметови. Какви су ти *уписни* кметови, ја за сад не могу знати. Мени се чини да је после избора кметова 1811 године слат списак изабраних кметова магистрату, те је магистрат имао забележене све кметове појединих села, да би знао, кад му се коме у случају потребе ваља обратити.

Изгледа да није сеоски кнез или кмет увек биран од стране сељана, већ има трага да је кнеза бирао неко други, а магистрат га потврђивао, или да је кмета утврђивао војвода. Први случај налазимо код кнеза села Затрке. Магистрат јавља: „Лаза Аврамовић поставит чрез варошана и потврђен у магистрату да буде кнез у Затрки, и да га имају слушати, како им буде заповести издавати, зашто од

„магистрата прима их, и ниједан да му се не супротиви“⁴⁾. За други случај имамо пример у једној наредби проте М. Ненадовића од 30. јануара 1812. год.⁵⁾; где се каже: „Јављено за јабучкога кмета Јована, да се нема мешати више у кметовске послове, него кмет на његово место остаје Урош, и Милован за помоћника Урошу.“

Сеоски суд састављен из кметова и кнеза и даље је имао право да расправља ситније спорове сељана, да одсеца потре,⁶⁾ да одређује колико која глава у селу да плати порезе. Дужности кметовске према протоколу шабачкога магистрата су: да хвата крадљивце и да их шаље магистрату (№ 28 и 35). Исто тако и убице и оне, који отимају девојке на силу,⁷⁾ да наплаћују друг од људи према магистратским пресудама (№ 31 и 446); да гоне хајдуке и да јављају магистрату за све што се у селу догоди, било добро или зло (№ 1); за тим постављати страже због хајдука;⁸⁾ објављивати пресуде и решења магистратска својим сељанима,⁹⁾ објављивати утврђене тарифе, по којима се смело продавати пиће и хлеб, и у исто време старати се, да се те тарифе и у дело приводе.¹⁰⁾ Осим тога кметови каквога села често су пута јемчили за којег свог сељанина да ће бити добар, да ће у будуће бити исправан, те би га тако ослобођавали не само затвора¹¹⁾ већ и вешала (№ 221, а у Деловод. Протоколу Карађорђевом № 932 и 1200). Исто тако били су дужни кметови да пазе на људе и најамнике, који би дошли у село без пасоша.¹²⁾ Писма више нису смели примати од поштоноша¹³⁾.

II Магистрати

Према „наставленијама“ датим од стране Врховнога Господара и Управнога Савета појединим војводама 1811 године јануара 11., војводе су морале у договору са свима кметовима од нахије изабрати по три кмета за судије у магистратима и по једнога писара, па те људе послати у Београд Управном Савету, где би примили упуства и поуке, како да суде, кас што је напред поменуто.

Овако састављени магистрати расправљали су, судили и пресуђивали кривичне и грађанске парнице. Брачне парнице не види се да су магистрати расправљали и пресуђивали после 1811. године. Изгледа, да је распра и суђење брачних спорова и међусобних свештеничких и духовних спорова остављено митрополиту и духовном суду. Али о томе доцније.

Према Протоколу Шабачкога Магистрата, према Деловодном Протоколу Карађорђа Петровића и протоколу писама

⁴⁾ Протокол шабачкога магистрата стр. 53.

⁵⁾ Протокол писама проте Матије Ненадовића. 1861. стр. 156.

⁶⁾ Протокол Шаб. магистрата № 640.

⁷⁾ Црна Река стр. 43.

⁸⁾ Протокол Шаб. магистрата № 97.

⁹⁾ Протокол Шаб. магистрата № 447.

¹⁰⁾ Протокол Шаб. магистрата № 97.

¹¹⁾ Протокол шаб. магистрата № 232, 486. 491 и т. д.

¹²⁾ Протокол писама проте М. Ненадовића стр. 155.

¹³⁾ Деловодни Протокол Карађорђев. № 322.

М. Ненадовића види се, да су магистрати и даље задржали онај делокруг рада, који им је одређен оном уредбом Народнога Савета за суд ваљевски од 1. јануара 1809. год. И тако магистрат је имао да расправља све грађанске и кривичне парнице дотичне вароши, у коме је, као и области (кнежине или нахије) у којој је. Исто тако магистрати су обављали и велики део полицијских власти. Према томе магистрат је био у граду и области једина виша судска власт. А с војводом, с капетанима и буљубашама вршио је целокупну полицијску власт у дотичној области. Магистрат је судио и расправљао о отмици девојака,¹⁴⁾ о деоби,¹⁵⁾ давао тапије на земљу, куће и воденице,¹⁶⁾ чува новце умрлих, којима се не знају наследници,¹⁷⁾ расправља и пресуђује о наследству,¹⁸⁾ одређивао синор селима.¹⁹⁾ За тим је судио и пресуђивао о крађама, о ортачини, вршио је поравнања, посредовао у породичним распрама, решавао о усеновљењу и т. д. (наставиће се)

Миленко Вукићевић

КРИМИНАЛНА ПСИХОЛОГИЈА

(НАСТАВАК)

IX

Памћење се састоји у способности свести.

1. да задржи и сачува представе, које су се једном у свести јавиле;
2. да исте представе на извесан начин репродуцира и
3. да о истима остаје сећање.

Способност памћења и сећања је код разних људи веома разнолика. Што се каже за прете на руци да нису једнаки још више важи за памћење: нема див човека да су са истим способностима памћења

Овде је за криминалисту од вредности нагласити да се болова не може човек сећати. Постоји памћење догађаја, при коме смо осећали телесне болове, или сећање за сам бол не постоји. Нико није у стању потпуно да опрта верно појаве и радње, које су проузроковале бол, јер свест нема утисака о болу, који је проузрокован каким било оруђем. Сам Кант тврди да при сећању игра велику улогу способност уображења, којом се понова у свести оживљују и одржавају представе прошлости. Представе се у свести могу свесно пробудити и обновити и то што је могућно верније и јасније. Иследник никада не треба да нагони исказника, кривца, саучесника или сведока да овај „напрегне своје сећање“, „да се само прisetи свега што је било“, „да завири у прошлост, у све кутове“ и т. д. Ако си

¹⁴⁾ Протокол шабач. магистрата № 695, 717.

¹⁵⁾ Протокол шабач. магистрата № 15, 350, 352, 398.

¹⁶⁾ Протокол шабач. магистрата № 191, 443.

¹⁷⁾ Карађорђев протокол № 1158.

¹⁸⁾ Протокол шабачкога магистрата № 159, 192, 237, 344, 351 и т. д.

¹⁹⁾ Протокол № 745, 782, 788.

¹⁾ Тако је 27 јуна 1811 год. јављено проти М. Ненадовићу како су он и Лука Лазаревић постављани за главне начелнике од Раче Соколске до у реку Саву и панахијама: ваљевском, соколском зворничком и шабачком (протокол писама проте М. Ненадовића стр. 3 и 4).

²⁾ Голубица V, стр. 170.

³⁾ Протокол писама проте М. Ненадовића стр. 153—154.

баш хоће да подсети исказника на прошлост и хоће да му све њене догађаје понова оживи у сећању, он мора да утиче тако да у исказнику пробуди моћ уображења — тада ће се у исказнику пробудити и оживети све представе, којих се у први мах никако не би могао да присети. Јер то је као каква песма коју смо некада врло добро знали, па смо је заборавили и никако не можемо да је се сетимо; али чим чујемо два или три акорда да их неко пева, ми се одмах сетимо целе песме и целу је омах певамо.

Способност сећања је, као и памћење код појединих људи различно развијена и та се разлика огледа не само у погледу јачине сећања и тачности или верности, него и у погледу јасности, величине и обимности. Неко се брже нечега присећа, али исто тако брзо заборавља; други теже памти, памти мало, или то што запамти, памти добро; многи памти врло много, али то површно, и т. д. У опште може се казати и то је тачно: памћење и сећање, које се развило у једном правцу бива обично на рачун других праваца памћења и сећања. Тако н. пр. памћење бројева искључује памћење имена: ко памти цифре и датуме, заборавља имена обично. Грос помиње свога оца да врло често није био у стању да погоди име каквог свог пријатеља, па чак и сина, а што се тиче бројева, он је поновио нумеру на сату, који је свом сину поклонио пре 15 година, а дотле никад о сату ни о нумери на капку није говорио. Међутим, наставља Грос, његов отац није био никакав математичар, него добар карташ, који је једним прегледом по линијама на полеђини карата распознавао све карте и увек играо насигурно са противником.

Памћење се може једнострано да развије и усаврши. Нумизматичари, историчари, херадичари, баштовани, зоолози, скупљачи, укратко сви стручњаци имају само у једном правцу развијено памћење, а у осталима не. Има људи који памте нероватно стихове само, мелодије, арије, наслове, бројеве, датуме, године и т. д. Чак и полукретености људи могу показивати чудновато верно и свеже памћење за понеке предмете. Има затупљених и неразвијених умно сељака, који једва сто речи да има у свом речнику, зна вам у главу сваку овцу и краву у целом селу и све их разликује, или памти појате, дане поста, друмове и богазе, празнике и томе подобно.

Maudsley на једном месту свога дела говори да деца и животиње живе живом садашњице, јер немају никакву историју органских представа у својој души. Деца нарочито реагирају непосредно на добијене упечатке — њихове су представе верне и истините, непосредне и свеже, као и успомене; а при томе им не сметају раније представе, пошто их обично заборављају. Отуда је и потпуно оправдано тврђење да су деца најбољи сведоци и да су њихова сведочанства у кривичним стварима од неоцењиве вредности. Само не треба сметнути с ума да код деце бива и то да доцније представе потру и збришу оне које су раније постојале. Деца и народи мисле на оно и оно

памте што је најпосле било. Раније представе се заборављају; оне бивају претрпане новим представама и заборављене. Узгред нека је поменуто да девојчице уопште памте боље и више од мушкараца.

Ствар је са свим индивидуална шта ко боље и лакше, а шта теже памти. Има људи, који стихове много лакше памте него прозу и обратно, или, лакше памте нешто у неком реду и по плану изнесено, него неуређено, имена лакше него цифре и т. д. Није, исто тако, чудно што стари људи много лакше памте и сећају се догађаја, што су давно, у њиховој младости или детињству били, а заборављају оно што је од скоро било. Енергија мождане радње и функција попусти, ослаби, упечатци се тешко асимилирају, услед чега су представе неодређеније и мрачније, а раније су и најраније у свести задржаване у целости, онако како су примљене.

Да и у овако развијеној и организаној функцији као што је сећање или памћење може бити разних аномалија ствар је несумњива. Има случајева где људи за неко време изгубе способност сећања, изгубе памћење, а нарочито догађаје за време какве катастрофе или догађаје који су били пред самом катастрофом у којој су страдали или били повређени. У криминалистици има доста примера где повређени просто прескочи и прећути све оно што се десило пред напад, који је био на њ изведен. Нападнут је неко и повређен; он прича све како је ствар текла; али дође до извесног момента пред саму катастрофу и вели „шта је даље било или како је даље текло, шта су са мном радили не знам, никако се не могу да сетим.“ На овом месту вреди поменути овај интересантан случај: Године 1893 у Диткирхену у Баварској буду учитељу Брунеру убијена два синчића, а жена и служавка буду тешко повређене.

Жена је се после подужега времена понова оствестила и причала је пред иследником, који је одмах дошао, како је текао догађај; али о самом злочинству, о самом злочинцу, који је убиство учинио, није знала ни речи прословити; али кад је требала на свој исказ да се потпише, она уместо да се потписала како треба Марта Брунер, потпише се са „Марта Гутенбергер.“ На срећу судија иследник примети ову ствар и обрати на њу велику пажњу. Одмах запита: шта има да значи то: „Гутенбергер“ кад се она зове Брунер и какве уопште везе има то име са њеним именом. Том приликом сазна иследник да у њиховој породици нико се не зове Гутенбергер, али укућани рекоше тако се звао један ранији љубазник Брунерове служавке, кога је и домаћица познавала. Иследник одмах ту ствар подвргне новој истрази; ухвати тога Гутенбергера и — и овај признао дело после кратке истраге. Када је г-ђа Брунер понова се подигла и сасвим опоравила врло се добро сећала да је поменути Гутенбергер учинио злочинство; али у почетку ни појма није имала о њему. Како је то могло бити? — Психолошки посматрајући то је извесно овако било: представа о учињеном злочинству т. ј. представа о самом злочинству, Гутенбергеру, дошла је у свест,

али у другу сферу, тек је била перцепирана; али је у исти мах одмах потонула и ишчезла и остало је у свести само толико сазнања да име Гутенбергер има нечега заједничког са злочинством. И г-ђа Брунер је несвесно при потписивању свога имена присетила се онога имена, које у злочинству има учешћа и употребила га при потпису и не знајући да потписује туђе име, које је у свести у том моменту појавило се. Тек када је ишчезао притисак на мозак, када се она потпуно оствестила и опоравила, у свести њеној поновила се она тамна представа, која је у свесли само се појавила па потонула, представа: да је Гутенбергер убица, који је њену децу побио, а њу и служавку тешко повредио.

Судска медицина веома често помиње случајеве да је овај или онај услед повреде главе заборавио поједине речи. Примере за ово налазимо у делу „Свест“ од Тена. А о томе су писали још и Guerin, Abercrombie, Winslow. Овај последњи наводи случај где је једна жена услед јаког крволинтења заборавила француски језик.

(наставиће се)

М. Павловић.

ЖИВЕ СЛИКЕ

(НАСТАВАК)

а) *Чеоње боре.* Ове су боре *хоризонталне*, и могу се налазити: или само по средини чела, у ком се случају називају *средње чеоње боре*, или се распростиру по целом челу — *иотишне чеоње боре*. И у једном и у другом случају оне могу бити: *једноструке, двоструке, троструке* и т. д.

б) *Очне боре.* Међу овим борама разликују се:

а. *Међуочне боре*, које могу бити *вертикалне* или *хоризонталне*, а при том још и *једноструке, двоструке, троструке* и т. д.

Може се десити, да се међу обрвама налази једна група бора мале величине, које имају облик *трапеца* или *троугла*, што се означаје изразима: *међуочни трапез* (сл. 58), или *међуочни троугао* (сл. 59).

Сл. 58.

Сл. 59.

Тако исто може се понекад срести између очију једна преломљена бора у облику аксана *ширококонфлекса*, који се случају означаје изразима: *међуочни ширококонфлекс* (сл. 60).

Најзад, корен носа може бити *хоризонтално* пресечен са једном једином бором, која се у овом случају назива *хоризонталном бором носа* (сл. 61.).

б) *Слепоочне боре.* Ове боре пружају се од спољашњег угла ока ка слепим о-

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

чима. Кад су многобројне и јако наглашене, имају често пута облик *гускине*

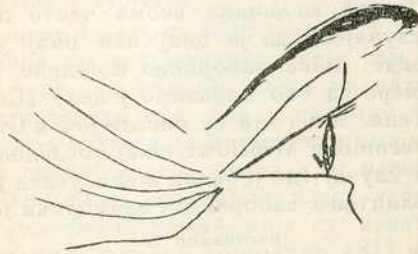

Сл. 60.

Сл. 61.

ноге (сл. 62). Треба само обратити пажњу да ли су ове боре сталне или намерно произведене, пошто се ово последње помоћу грчења мишића може врло лако постићи.

Сл. 62.

γ) Боре трагуса, које иду паралелно трагусу, а удаљене су од њега од прилике за 1 см. Боре ове велике су 2—3 см. и јављају се обично тек после 35 година старости. Могу бити једноструке и двоструке (сл. 63).

Сл. 63.

δ) Усне боре. Ову групу бора сачињавају:

- α) Боре носно-усне, које силазе од крајева ка угловима уста;
- β) Јагодичне боре, које иду преко образа, паралелно претходним, и
- γ) Боре подбрадка, које су у већини случаја хоризонталне.

Као год и оне раније, тако и усне боре могу бити: једноструке, двоструке, троструке и т. д.

Општи облик лица

а. Профил

Ако се пажљиво посматра профил једне личности, може се на њему понекад опазити знатна испупченост основе лица, а нарочито костију горње вилице и основе носа. За лице, односно његов профил, каже се у овом случају да је *прогнат* (сл. 64).

Супротно прогнатизму стоји *ортогнатизам*, карактеристичан по томе, што је

горња вилица толико унутра увучена да цео профил, изузев врха носа, има облик једне праве и вертикалне линије (сл. 65).

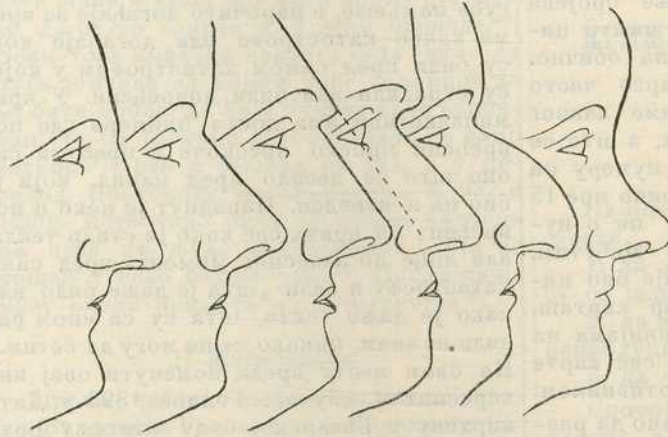
Сл. 64.

Сл. 65.

Између ова два главна и основна облика профила налази се:

Профил грчки или класични. Профил овај карактеристичан је по носу правилном са основом хоризонталном, кореном врло мало издубљеним и нагибом чела косим. Линија овог нагиба изгледа као продужење леђне линије носа (сл. 66).

Сл. 66—71.

Профил ареломљен. Код овог профила нагиб чела је вертикалан, корен носа мали а нос правилан са основом уздигнутом. Линија нагиба чела и линија леђа носа образују међу собом потпуно јасан туп угао (сл. 67).

Профил паралелан, карактеристичан по косом челу, дубоком корену носа и линијом леђа носа правом и паралелном продуженој линији нагиба чела (сл. 68).

Профил угласт. И овај профил, као и *ареломљен*, карактеристичан је по јасном тупом углу, који образује линија чеоног нагиба са линијом леђа носа, али се од њега разликује дубоким кореном носа (сл. 69).

Профил искривљен — крив. Профил овај лако је познати по челу испупченом или у облику криве линије, корену носа средњем, леђима носа такође испупченим, а основи носа спуштеној (сл. 70).

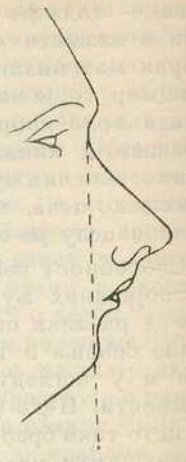
Профил таласаст, који се одликује челом испупченим или у облику криве линије, леђима носа издубљеним а кореном великим (сл. 71).

Профил у облику полумесеца. Овај профил веома се ретко сусреће, а карактеристичан је по челу веома косом и по мало грбавом, леђима носа испупченим и

брадом повученом. Целокупни профил има облик лука, чији је центар у трагусу (сл. 72).

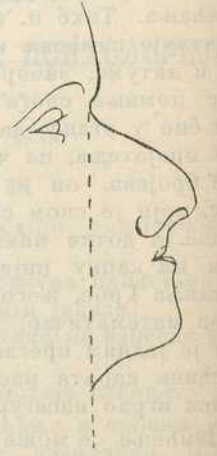

Сл. 72.

Сл. 73.

Носни прогнатизам. Ако је испупченост лица, која карактерише прогнатизам, ограничена само на кости које подржа-

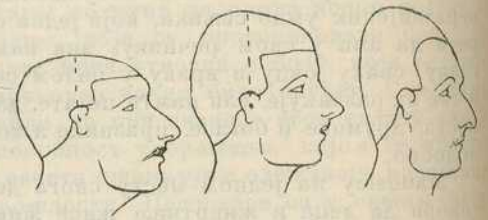
Сл. 74.

вају основу лица, профил је тада назван *носним прогнатом* (сл. 73).

Означите се још, ако томе има места, испупченост доње вилице: *доња вилица испупчена* (сл. 74).

Профил лубање.

На општи облик лица од великог су

Сл. 75—77.

утицаја димензија и облик лубање.

Димензија лубање пени се према достојању од ушних шкољки ка врху главе, које може бити мало или велико, те отуд и лубања *ниска* (сл. 75) или *висока* (сл. 76).

Дужина главе врло *мала*, комбинована са лубањом веома високом, даје глави нарочити облик, који се означаје синтетичким изразима: *глава у облику шубаре* (сл. 77). Антрополози називају ове главе *акроцефалијама*. (наставиће се)

Д. Ђ. Алипић

ВАСПИТАЊЕ И САМОУБИСТВО ДЕЦЕ

Луј Проал

(СВРШЕТАК)

Има много деце ненормалне; једна се као таква рађају; друга таквом постају услед какве болести, или несрећног случаја, или страха. Деца весела, расположена, умиљата и тиха, постају често пута замишљена, раздражљива, нерасположена и набусита, жалећи се без престанка на цео свет. Друга, опет, са карактером живим и одлучним постају изненада неодлучна и плашљива, док деца вредна и осетљива, могу постати апатична, ћутљива и према свему индиферентна. Не знајући, у највише случајева, узрок овим променама, родитељи и наставници обављају децу прекорима. Знајући да ове прекоре не заслужују, деца трпе, очајавају и долазе на мисао о самоубиству. Новембра 30 год. 1903 обесио се у Паризу мали П. . . ., стар 10 год. Вођеном истрагом утврђено је: да је мали самоубица био прво весео и расположен а потом изненада постао замишљен, нерасположен и индиферентан. Оног јутра, кад се обесио, учитељ га је озбиљно прекорео због апатије према учењу, а мати га је код куће изгрдила и попретила му заволом за поправку. Ни учитељ ни мати, међутим, нису могли појмити, да апатија малог самоубице није била резултат воље, већ слабог темперамента. Код апатичне деце нервни умор и исцрпљеност наступају врло брзо, услед чега постају спора, нерешима и равнодушна.

Ла Фонтен тврди да су мане темперамента непоправиме. У колико је ово тврђење апсолутно у толико је и нетачно. Васпитање, сугестија, хипнотизам и медицина могу, ако не сасвим изменити, а оно бар модификовати и побољшати темперамент. Јер, ако није могуће потпуно изменити темперамент, може се утицати на идеје и осећаје. Моћ идеја много је већа од што се обично мисли. Не само да идеје могу произвести морални преображај, већ могу утицати, и утица знатно, и на само функционисање органа.

Из тога, што се код већине деце која се убијају, посматрају темпераменти епилептични, хистерични и неврастенични, не треба закључивати да је самоубиство увек ствар фаталности. Истина је, међутим, да у очајању великог броја малих самоубица има много нервних ослабљења, које се јавља као резултат болесног наслеђа. Број малолетних самоубица, слабих духом и дегенерисаних, нагло расте. Главни узрок овој интелектуалној слабости лежи у болесном наслеђу. Физиолошки закон о наслеђивању физичких и психичких болести родитеља страховито је тачан и у сушитој супротности са правичношћу и добротом провиђења.

Зар нема ваздан примера да сви чланови појединих фамилија прибегавају самоубиству? Али, независно од ових патолошких случајева, у којима је самоубиство деце резултат умне поремећености, коју је немогуће отклонити, самоубиства се могу предупредити на ова два начина:

1. отклањањем њихових случајних узрока, и
2. парализацијом урођених предиспозиција путем васпитања, игијене и медицине.

Физиолошке предиспозиције ка самоубиству нису фаталне, и могу се парализовати васпитањем и лечењем. Дете које се убија с тога што се с њим рђаво поступа, не би ни помислило на самоубиство да није било овог рђавог поступања. Дете веома осетљиво, које се убија због неправедне казне, живело би срећно и задовољно да је код родитеља и учитеља нашло више правичности и доброту. Завист, неправедни укори, честе и бруталне казне, интелектуално напрезање, згажен понос, претерана осетљивост и рђаво поступање у опште, много су опаснији за децу од физиолошких предиспозиција. Избегавајући и отклањајући узроке свему овоме, родитељи ће сачувати децу од бола и очајања, који су најближи самоубиству.

На бол и очајање утиче знатно и солидарност тела с духом. Многа и многа дечја самоубиства била би предупређена, да су родитељи или наставници позвали у помоћ лекара, који би неговао и организам и карактер; који би једновремено ојачавао и дух и тело. Позната је ствар, да је *„у здравом телу здрава и душа.“* Одвратност према животу готово је увек последица болесног и исцрпљеног темперамента. Игијена и хидротерапија у овом случају једина су средства која могу спасти децу од самоубиства. Отклањајући узроке који руше нервни систем, игијена и медицина у исто доба отклањају узроке највећим бројем дечјих самоубиства. То је нарочито приликом васпитања где медицина може врло много користити, откривајући родитељима психолошке и патолошке мане дечјег карактера, њихове природне наклоности и њихову осетљивост. А колика би тек корист била од судске педагогије, која би изучавала темпераменте и карактере?

Професори који нису изучавали физиологију и патологију духа, буне се против примењивања медицине у васпитању, додајући: да лекари само виде свуда слаба, ненормална и болесна створења. Није истина да лекари свуда виде болеснике, али је факт да их виде много, јер их има много; они познају болести осетљивости и воље дечје по извесним физичким и психичким знацима, које само стручњаци могу уочити. Лечећи тело, они у исто доба лече и дух.

Помоћу судске педагогије и психологије не само да је могуће отклонити узроке дечјим самоубиствима, већ и сам њихов карактер модификовати. Противно овом, многи родитељи узрок су несреће своје деце само с тога што не појимају последице сугестије и очајања.

Априла 25 год. 1890. извршила је самоубиство једна девојчица код које је нађено писмо у коме изјављује да је била гоњена идејом о самоубиству. „Говорили су ми, писала је она, да ћу свршити овако. То је истина, али ми ипак о том нису морали говорити.“ Самоубица је имао права да овај прекор упути онима који су му предкаживали самоубиство, у место да су га о противном уверавали.

Рећи детету да је глупо и рђаво; да од њега неће никад ништа бити; да ће свршити самоубиством или на ешафоду, — значи декуражирати га и одузети му сваку мисао на поправку. Нема опаснијег веровања за децу и младе људе, него што је веровање у болесно наслеђе. Брије вели да је познавао једног младог човека, необично талентираног, који се био одао пићу. Позван више пута да се поправи, одговарао је: „Зашто? Ја сам син и унук алкохоличара.“ Овај несрећни младић није знао, да се и наследна предиспозиција може победити, — да се и од наслеђа може побећи. Ништа није кобније од веровања у наследну фаталност и немоћ васпитања. Прва дужност родитеља и учитеља јесте, да улију деци веровање, да се њихове наследне и рђаве особине могу искоренити путем васпитања. Васпитање је једним великим делом ствар сугестије. Ако једно дете има болесних предиспозиција, не треба му ништо предочавати њихову опасност, а још мање предкаживати му злочин или самоубиство. Противно овом, треба подизати његов морал и уверавати га о његовим сопственим моћима и особинама.

Али, није довољно само развити интелегенцију код деце; она могу бити веома интелигентна па ипак притежавати крупне погрешке, несломљив карактер и рђаве осећаје. За образовање карактера и развијање племенитих осећаја, спиритуалистичкo веровања кориснија су од сваке доктрине. Судећи по писмима малих самоубица, већина од њих нису веровали ни у Бога, ни у душу, ни у будући живот. Ми смо већ цитирали писмо, у коме један мали самоубица, изјављујући страховиту мржњу према млађем брату, сумња у исто доба у своју душу. Један други, стар 16 год. написао је ово; „Умирем као атејиста, јер никад нисам веровао у Бога и будући живот. После смрти ништа.“

Деца која ни у шта не верују, лишена су мисли да Бог забрањује самоубиство, и с тога се врло лако на њих решавају. А ово веровање у Бога много је потребније деци по одраслима; то није само једна песма, која успављује бол; не, то је доктрина која их учи да поштују живот, то је оптимистичко схватање живота — акт поверења у владу природе, па дакле и извор утехе и наде.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Марин Стоје, земљоделец, родом из Душановца, среза неготињског, који је био под истрагом и у притвору код начелника среза поречког, због крађе, 27. тек. м-ца побегло је из притвора. Марин има 28 год., раста је повисоког, очију, браде и бркова црних, сувоњав у опште. Од одела имао је на себи половне панталоне и капут од црног необојаданог сукна, на глави прву шубару, без икакве обуће. За одбеглим крадљивцем наређује се живо тражење. Пронађеног треба стражарно спровести начелнику среза поречког с позивом на Бр. 5730. УБр. 29214.

Коста Новаковић, коцкар, родом из Самалина оокр. чачанског, Милан Радовић, „Шаша“ коцкар, родом из Ужица; Вукосав Живановић, раденик лађарски, родом из Ваљева, Миленко Станић, коцкар, родом из Венчана у оокр. београдском, Божин Јовановић, коцкар, родом из Вел. Дренове у оокр. крушевачком, Живко Маринковић, и Љубомир Антонијевић, бив. војници, први родом из Ваљева, а други из Прокупља, сви осуђеници пожаревачког казненог завода, — побегли су са осуде ноћу између 27. и 28. пр. м-ца.

Коста је стар 32 год., стаса средњег, косе, обрва и очију смеђих, браде смеђе и шпицасте, око врата има ожигље од скрофула, у одећу је од угаситог шајка.

Милан је стар 35 год., стаса средњег, сувољав, очију жућкасто-плавих, косе црне и по мало проседе, браду брија, у одећу је од загаситог шајка; од особених знакова има: белегу од пелцовања облика правоугаоног, у величини 6|1 см. на левој долактици; брадавицу у величини кукурузног зрна за 8 см. испод и у десно од леве сисе, и још једну брадавицу исте величине, на левом рамену с прелње стране.

Вукосав је стар 33 год., висок, косе и обрва црних, бркова смеђих, брија се.

Миленко је стар 22 год., повисок, смеђ, обрва риђих, очију жућкастих, бркова смеђих, чеда и носа права, по лицу, рукама и раменима јако је пегав; од особених знакова има: белегу од посекотине у облику праве линије, правца косог, величине 2 см., на другом зглобу левог кажипрета; белегу од опекотине облика неправилног, величине 6|4 см. на левој долактици, испод самог лакта, и белегу од посекотине у облику праве линије, правца хоризонталног, величине 3 см., за 3 см. изнад леве обрве.

Божин има 25 год., стаса је средњег, косе угасите, обрва смеђих, очију и бркова плавих.

Живко је стар 25 год., стаса високог, косе обрва и очију смеђих, бркова малих и смеђих, у горњој вилицы нема два предња зуба.

Позивају се све полицијске и општинске власти да за одбеглим осуђеницима предузму најживље трагање. Пронађене треба под сигурном стражом спровести Управи пожаревачког казненог завода с позивом на Бр. 2058., или Управи града Београда с позивом на Бр. 29218.

Коста Новаковић

Љубомир је такође стар 25 год., стаса је средњег, косе, обрва и очију црних, у одећу је војничком.

